

“Als taal communicatie is, geloof ik Vergilius niet”

Een vernieuwd tijdschrift biedt ruimte voor een aantal nieuwe vaste rubrieken. In “Liaisons dangereuses” bevragen we voortaan twee generaties romanisten over hun studies, professionele carrière en hobby’s. We vissen ook naar hun standpunten over een aantal “hot topics” uit de actualiteit. Voor het eerste dubbelgesprek uit de reeks waren we te gast in Kessel-Lo bij Karine Van Thienen (promotie 1978) en dochter Anneleen Vancoillie (promotie 2004). We zaten amper in de sofa toen Anneleen ons waarschuwde voor de spraakzaamheid van haar moeder. Voor één keer lieten we dan ook eerst de jeugd aan het woord.

Anneleen: “Ik word binnen enkele weken vijftientig en ben afgestudeerd in juni 2004. Na Romaanse trok ik de taalgrens over naar Louvain-la-Neuve om er PR te studeren. Erna ben ik in die richting beginnen solliciteren en kort daarna ben ik bij KBC aangenomen als verantwoordelijke voor Commerciële Relaties. In die functie word ik vrij snel klaargestoomd voor het grote werk. Binnen een drietal jaar wil ik in de functie van relatiebeheerder Zelfstandigen, Vrije Beroepers en KMO's zitten. Het kadert in mijn ambitie om op korte termijn zoveel mogelijk kennis op te doen binnen de bank en dan meer specifiek in het kantorennetwerk. Daarna zou ik graag naar een meer leidinggevende functie gaan. De mogelijkheid om kantoordirecteur te worden bestaat ook, maar daar wacht ik liever nog tien à vijftien jaar mee. Ik kan maar beter eerst alle aspecten van het bankwezen leren kennen en vooral veel tussen de mensen komen. In mijn vrije tijd geef ik aerobicsles en dans ik vrij intensief. Samen met de ‘usual stuff’ zoals etentjes en relaxatiesessies, voldoende ontspanning dus om stoom af te blazen. Tot slot stap ik binnen één jaar in het huwelijksbootje en dat vergt veel voorbereidingstijd. Vroeger speelde ik ook nog muziek in een bandje, maar daar ben ik intussen mee gestopt. Sindsdien is mijn zondagavond heilig. Het huishouden moet ook gedaan worden, wat me niet altijd lukt, maar daarvoor hebben we dan weer een man. In het Duits kan ik niet veel zeggen, maar ‘Ich möchte einen hübsche Mann zum kochen und putzen’ lukt nog net.”

Anneleen Vancoillie: “In het Duits kan ik niet veel zeggen, maar ‘Ich möchte ein hübsche Mann zu kochen und putzen’ lukt nog net.”

Karine: “Ik heb alleen maar Romaanse gedaan ... en aggregaat. Eerst heb ik Frans gegeven in een middelbare school, maar ik heb nooit ‘fulltime’ met les geven willen bezig zijn. Al snel ben ik cursussen beginnen volgen. Ik schreef ook artikels over taalonderwijs in tijdschriften en was begeleider Frans bij de Salesianen. Na achttien jaar lesgeven werd ik gevraagd om in Brussel, in de Guimardstraat voor Europese onderwijsprojecten te gaan werken. De rode draad doorheen alle projecten waar ik aan meegewerkt heb, was het ‘leren’. Hoe leert iemand? Wanneer leert iemand? Hoe kunnen we het leerproces verbeteren?”

Op de Dienst Nascholing en Internationalisering van het Vlaams Secretariaat voor Katholiek Onderwijs bieden we dienstverlening aan scholen met de bedoeling dankzij de ‘knowhow’ die we in de Europese projectwerking opgedaan hebben, een weldoordachte werking op te zetten. Oorspronkelijk ging het enkel om talenprojecten, daarna werkte ik mee aan de uitbouw van een internationaal Comeniusnetwerk rond de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen. Dan zijn we overgegaan naar *change management*, waarbij we een invloed probeerden uit te oefenen op hoe er geleerd wordt binnen een school. Daarna hebben we het TABASCO-project gelanceerd. Dat staat naast Task-Based School Organisation for the Acquisition of Languages in Europe vooral voor pittig leren. Op de internationale TABASCO-cursus die we ieder jaar in Viareggio organiseren, zetten we de leraars door middel van een korte cursus Italiaans aan om al doende te leren. Want eigenlijk is de leraar de eerste leerder. Hoe kan hij leerlingen leren leren als hij zelf niet leert?

Naast Tabasco zijn we nu naar innovatiemanagement overgegaan waar we weer een aantal projecten in verschillende Europese landen hebben gelanceerd. Bedoeling is dat de leraars van vandaag hun impliciete, vastgeroeste overtuigingen over lesgeven in vraag gaan stellen. Vandaar ons volgende project: COCONUT, ofwel Coaching Competence for a new understanding of Teaching. Wat we heel vaak zien bij mensen die hun lerarenopleiding hebben gevolgd, is dat velen gaan regresseren als ze in een school aan het werk gaan. Liever dan de geleerde technieken uit te proberen, gaan ze doen waar ze zich het meest op het gemak bij voelen voor een groep leerlingen. Het kan ook zijn dat ze in een ander soort cultuur terecht komen waar de leraar andere zekerheden worden aangepraat. En dan grijpt hij weer terug naar woordenschat en grammatica als traditionele bouwstenen van het taalonderwijs. Er is volgens mij maar één methode om het belang van het aanleren blijvend in de aandacht te zetten en dat is *coaching*.”

Even terug gaan in de tijd? Hoe zijn jullie bij de Romaanse terechtgekomen? Hebben jullie elkaar daarin beïnvloed?

Anneleen: “Ik heb van thuis uit wel wat cultuur meegekregen en ik was van jongs af aan al geïntrigeerd door andere culturen. Uiteindelijk zat er ook bij mij wel ergens een aanleg voor talen. Afgezien van het feit dat ik nog even getwijfeld heb om communicatiewetenschappen te doen, was ik er al vlug uit dat ik Romaanse zou gaan studeren. We gingen vaak naar Frankrijk, ik vond het een mooie taal en ik volgde toen ook al Italiaans, al was het toen vooral om de liedjesteksten van Laura Pausini te begrijpen. Bij Romaanse ben ik uiteindelijk gekomen uit liefde voor de taal en hoegenaamd niet omdat ik een ongelofelijke boekenwurm was, integendeel. Voor ik aan Romaanse begon, wist ik eigenlijk niet goed wat die literatuur inhield.”

Zoals ik daarnet al zei, heb ik – in het vijfde middelbaar was dat – even getwijfeld om communicatiewetenschappen te gaan doen, maar aangezien ik toen absoluut wiskunde en economie wou vermijden, wou ik toen gewoon na Romaanse de licenties gaan doen. Over het onderwijs had ik sowieso al gezegd: ‘*Mama, ik ben niet zo zot als jij.*’ Maar het besef dat mijn

mond niet stil stond, is nooit verdwenen. Na Romaanse ben ik dan een master PR gaan volgen in Louvain-la-Neuve, en dat is ook de richting die ik nu ben ingeslagen.”

Karine: “Als ik heel eerlijk ben, was mijn eerste gedacht apotheker te gaan doen. Ik ben eigenlijk wetenschappelijk aangelegd en ik heb ook veeleer een analytische dan een synthetische geest. Op een zeker moment zei mijn mama over apotheker: ‘Tof, dan ben je altijd thuis voor de kinderen’. Vanaf dan ben ik beginnen twijfelen. Ik wou geen vijf jaar universiteit gaan doen om daarna een winkel open te houden. Uiteindelijk ben ik dan toch Romaanse gaan doen. Ik was in Duitsland in drie talen opgevoed en ik had wel zin om les te geven. Dat vond mijn mama trouwens nog altijd interessant voor de woensdagnamiddag, maar ik kon toch niet elke keer gaan veranderen. Ook daarom heb ik Anneleen doelbewust nooit in een bepaalde richting gepusht.”

Anneleen (ironisch): “Behalve toen je me Sportkot hebt aangeraden. En misschien kon ik beter ook nog één jaar wachten tot ik Engels en Frans zou kunnen combineren. Uiteindelijk heb ik altijd zelf op mijn strepen gestaan, dus beïnvloed ben ik nooit echt geweest.”

Welke vruchten plukken jullie nu nog van de gevolgde opleiding?

Anneleen: “Ik heb meer Frans geleerd in mijn jaar in Louvain-la-Neuve dan in Romaanse. Het is en blijft een cliché, maar een taal leer je door ze actief te oefenen. Wat ik dan wel eraan heb overgehouden zal de manier van zaken aan te pakken zijn, maar eigenlijk denk ik dat ik dat in iedere richting had geleerd.”

Karine: “Het Frans heb je effectief wel aan de universiteit geleerd en het is ook beter dan je zelf denkt, maar soms wordt een sfeer geschept waarin je geen fouten mag maken. Er waren eerst de mensen en dan de taal, in de Romaanse denken ze soms dat het omgekeerd is: dat ze eerst woordenboeken gemaakt hebben en dat iedereen die dan geleerd heeft. Wat mij daarnaast ook is bijgebleven, is de muzikaliteit van de Italiaanse taal. Ik vergelijk het altijd met een symfonie van Mozart. Met mijn analytische geest was ik natuurlijk ook gek op historische grammatica, ‘wiskunde met woordjes’. Het fascineerde me hoe je van een Italiaans woord en met de achtergrond van historische grammatica er een Spaans woord kon van maken. Wat ik ook heel goed vond, was de studie over vertalingen bij professor Lambert.”

De stellingen

Stelling 1: Recente peilingen wezen uit dat het niveau Frans op de middelbare school in Vlaanderen achteruit gaat. Waar we vroeger hoge toppen scheerden, blijkt nu dat andere landen ons voorbij steken. Is er een verklaring voor? Is het vreemdetalenonderwijs aan het verdwijnen?

Karine: “Eerlijk gezegd denk ik dat de talen erop vooruit gegaan zijn. Vergilius zei al dat de jonge generaties achteruitgingen, maar persoonlijk vind ik dat we uiteindelijk vooruitgaan in plaats van achteruit. Wat we eerst moeten doen, is de statistieken in vraag stellen. Men vergelijkt niet de kwaliteit, maar de kwantiteit. Men beoordeelt op basis van tastbare dingen (aantal uren, computers, talen ...). Vanuit mijn persoonlijke ervaring vond ik in 1997 dat mijn leerlingen sterker waren dan in de tijd van de pure grammatica en woordenschat. Als taal woordenschat en grammatica is, kunnen de statistieken gelijk hebben. Maar als taal communicatie is, geloof ik het NIET.”

Anneleen: “Vanuit de Task based Approach gaan leerlingen eerst inzien waarom ze iets nodig hebben. Daar komt het Frans op de helling. Tegenwoordig heerst de overtuiging dat ze veel beter Engels of Spaans leren, want daarmee kan nog iets gedaan worden in de wereld.

Daar ligt een mogelijke verklaring voor de achteruitgang. Hetzelfde geldt voor Walen die veel minder het nut inzien van het Nederlands leren.”

Stelling 2: De cartoons, ze doken op in Denemarken, maar andere Europese kranten namen ze gretig over. Ondertussen kwamen moslims overal ter wereld massaal op straat. Een overdreven reactie? Een bedreiging voor de vrije meningsuiting? Of terecht protest tegen een gebrek aan respect van de Europese landen?

Anneleen: “Zelf heb ik er weinig op tegen dat er dergelijke cartoons verschijnen. Ik heb er persoonlijk weinig last van als er wordt gelachen met zaken die mij aangaan. Het grote verschil is dat de moslims het allemaal veel persoonlijker opnemen. Iedereen die ruzie zoekt, vindt wel een stok om mee te slaan. Door de cartoons is er een aanleiding om zich in de media te werken en kunnen ze een verklaring geven waarom er rellen ontstaan. De cartoons zijn ook absoluut niet het einde.”

Karine: “Wat er nu aan de gang is, is een foute discussie. Enkele fanatici springen op de kar en hitsen het volk op. Aan de ene kant begrijp ik wel dat veel moslims gekwetst worden door de cartoons. Ze kennen ook de cultuur van persvrijheid niet. Aan de andere kant is humor één van de belangrijkste dingen in het leven. Persoonlijk vind ik het veel erger een mop over een gehandicapte te maken, maar daarom ga ik nog niet heftig reageren. Met alle respect, maar ik vind dat zij van ons toch ook veel kunnen leren, waaronder omgaan met humor.”

Stijn Vanbiervliet

‘The Generation Clash’

	Karine	Anneleen
Favoriete kunst	Impressionisten & Egon Schiele	Beeldhouwkunst van Rodin
Favoriete muziek	Il divo	Soundtrack van Shawshank Redemption
Favoriete prof	Van Hoecke	Musarra
Favoriete reisbestemming	Bretagne	Santorini
Favoriete film	Ice Age	Ice Age (hilariteit)
Favoriet gerecht	Lamskoteletjes	Pasta
Favoriete stad	Firenze	Barcelona
Favoriete hobby	Lezen (als ik er tijd voor heb)	Aerobics
Favoriete politicus	Jacques Delors (Le trésor caché)	Mezelf
Favoriete auteur	Smila's gevoel voor sneeuw (Peter Hoeg)	Liedjesteksten van Tom Waits
Vlaamse schlager of Frans chanson?	Frans chanson natuurlijk	Frans chanson
Favoriete taal	Italiaans	Italiaans